

However if he appointed him as an agent, he can say to him, 'I sent you for my benefit, etc.'

Overview

The rule regarding a transaction generally is, if the sale price was less than a sixth off the market value (whether above or below) the sale remains valid. **רבא** qualified this ruling that if the sale was conducted by an agent (whether of the buyer or seller) the principal may void the sale, saying (to the agent); 'I appointed you to act on my behalf for my benefit, but not for my detriment'. **תוספות** reconciles this statement of **רבא** with a seemingly contradictory statement.

תוספות asks

ואם תאמר הא אמרין בפרק אלמנה ניוזנת (כתובות דף ק,א ושם) שליח כמאן¹ -

And if you will say; but the **רבא** in **אלמנה ניוזנת** states; Who is the שליח like -

רבא אמר רב נחמן שליח כדיינין משמע דפחות משתות המקח קיים כדיינים² -

רבא said in the name of ר"נ, that the שליח is like the דיינין; indicating that if the error was less than a sixth the sale is valid, like by דיינים -

ורבא גופיה קאמר הכא דאי שוייה שליח מצי אמר ליה לתקוני שדרתיך כולי -

However the same **רבא** rules here that if he appointed a שליח, the משלח can say, 'I appointed you for my benefit, etc.'

משמע³ דהמקח בטל אף בפחות משתות -

Indicating that the sale is void even if the error was less than a שתות!

תוספות answers:

ואומר רבינו שמואל בן מאיר דהתם רבא משום דרב נחמן קאמר וליה לא סבירא ליה -

And the שליח answers, that there (in כתובות) **רבא** is saying the ruling of רשב"ם

in the name of ר"נ, however **רבא** does not agree to it -

והכא משמיה דנפשיה⁴ -

And here **רבא** is saying his own view that by a שליח the מקח is בטל.

¹ The משנה there (on צטב, states that if the דיינים made a mistake in their assessment (when selling a field) if it is a sixth, the sale is void (according to the חכמים [and רשב"ג rules the sale is valid]). [By regular people (not בי"ד), the rule is that if the mistake was a sixth, the sale is valid, but the difference must be returned.] The **גמרא** asks if it is a שליח who made the error; what is the ruling then.

² See footnote # 1. The rule of מכרן בטל is only if the error was a sixth, but less than a sixth, קיים.

³ **רבא** explicitly qualifies the rule of מקח נקנה משתות נקנה that it does not apply if שוייה שליח. [The term משמע (instead of מוכח) will become evident later in this תוספות (see footnote # 7).]

⁴ The רשב"ם agrees with תוספות question that the two rulings are contradictory, but the רשב"ם maintains that they were said by different אמוראים.

תוספות offers an alternate solution:

ורבינו תם מפרש דהתם מיירי בשליח הדיינין דאלמוהו רבנן להיות כמותם -

And the ר"ת explains that there (in כתובות) we are discussing a שליח who was appointed by the דיינין, where the רבנן gave him power to be like דיינין, therefore if he makes an error פחות משתות the sale is valid, just as it is valid⁵ by the דיינין -

והכא מיירי בשליח דשויה הלוקח בעצמו⁶ -

However here we are discussing a שליח who the buyer himself appointed, in such a case there is no special power, therefore the sale is void.

תוספות offers a final answer:

אי נמי יש לומר דנהי דקאמר התם שליח כדיינין והמקח קיים האונאה מיהא צריך להחזיר -

Or it is also possible to say; that granted ר"נ אמר רבא ruled there that שליח כדיינין, so the sale is valid by פחות משתות; however the discrepancy must be returned -

והכא נמי הכי קאמר לתקוני שדרתיך כולי וצריך להחזיר האונאה⁷ -

And here too, this is what רבא means לתקוני שדרתיך, etc. that he must return the discrepancy, but not that the sale is void⁸ -

ולא כשאר אדם דפחות משתות הוא מחילה:

And by a שליח it is not like by other people (the principals) where by פחות משתות the discrepancy is forgiven; however by a שליח even though the sale is valid but the difference must be returned.

Summary

Regarding a שליח who erred בפחות משתות, either; a. רבא and ר"נ argue whether the sale is void, b. it depends if it is a שליח הדיינין (not void) or a regular שליח, c. in all cases the sale is valid and the אונאה needs to be returned.

Thinking it over

What are the relative advantages of each of three answers?

---

⁵ See footnote # 2.

⁶ This (first) answer of the ר"ת maintains there is no contradiction because we are discussing different types of שלוחים; a שליח בי"ד has the כח of בי"ד and מכרו קיים (see footnote # 2), however by a regular שליח, an error voids the sale even by פחות משתות.

⁷ See footnote # 3 [in the bracketed area]. This explains why תוספות only said משמע that the מקח is בטל, but it is not מוכח because as we see here, we can say that מקח קיים ומחזיר אונאה.

⁸ In this answer there is no contradiction at all; in all cases (whether a שליח הדיינין or a regular שליח) the rule is (both according to ר"נ and רבא) that if the mistake was פחות משתות the sale is valid and the אונאה must be returned (even by the דיינין). The גמרא there stresses that the מקח קיים, here the גמרא stresses that מחזיר אונאה.